

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ

Άπο τήν «Φιλολογική Κύπρος» (1978)

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1979

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ*

(Μυστήριο από τὸ Ραδιόφωνο)

Π ρ ό σ ω π α :

ΙΩΑΝΝΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ

ΑΓΓΕΛΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΑΓΓΕΛΩΝ

ΤΡΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΡΩΤΗ ΕΙΚΟΝΑ

(Στὸ στόμιο σπηλιᾶς. Καλοκαίρι)

Ἰ ω ά ν ν η ς : Ὅραμα θεῖο μᾶς ὀδηγεῖ, μητέρα του Θεοῦ.
Πρῶτα βαθεῖά μου βλάστησε ἕνας πόθος γιὰ φυγή.
Ἐστερα ξύπνησε ὁ παλμὸς μὲς τὴν καρδιά μου κι
ἔλεγε:
«Σήκου, Ἰωάννη, βάδισε πρὸς τὸ βοριά σὲ πόλεις
πολυσύχναστες
κι ὅταν ἡ μάνα τοῦ Θεοῦ ἀνεβῆ στοὺς οὐρανοὺς,
πάρε καρὰβι ἑλληνικὸ γιὰ τὸ νησι τὴν Πάτμο.
Ἐκεῖ σὲ φῶς πολύχρωμο θὰ ξεδιαλύσης
τὰ μυστικὰ τοῦ μέσα κόσμου, σύμβολα πολλὰ».
Ἦταν πρωτὶ καὶ πρόβαλλε ἕνα φῶς λευκὸ σὰ βρέφος.
Σὲ τέτοιες ὥρες εἶν' ὁ λογισμὸς μας καθαρὸς.
Κι εἶπα νὰ τρέξω στὸ δωμάτιό σου, μητέρα,
ἴσως στὰ μάτια σου τὴν ξήγηση διαβάσω.

Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου στίς 15.8.1967.

- Παναγία : Μεγάλο κάλεσμα εἶν' αὐτό, Ἰωάννη.
 Νοιώθω τί μέταλλο λαμπρό στὰ στήθη κρύβεις,
 σωστό καθρέφτη καλωσύνης.
 Σὲ τοῦτο τὸν καθρέφτη σου συχνὰ ἐμφανίζονται
 ἀγγελικὲς μορφές καὶ σκέψεις.
- Ἰωάννης : Μὲ κολακεύει ἡ χάρι σου, μητέρα Παναγία,
 Νοιώθω τὶς λύπες μέσα μου τῶν ἀποχωρισμῶν
 καὶ δίπλα νοιώθω τὶς χαρὲς ἀποκαλύψεων.
 Αὐτὲς τὶς δίκοπες στιγμὲς τοῦ βίου τὶς τρέμω,
 γιατί μᾶς δίνουν νόθα αἰσθήματα καὶ δὲ μορεῖς
 μὲ σκέψη ψύχραιμη νὰ δῆς τὸ στόχο.
- Παναγία : Πάλι, Ἰωάννη, δυσκολεύεις τὴ μιλιὰ σου
 καὶ προσπαθῶ μὲ κούραση ν' ἀκολουθήσω τὸ τί λές.
 Ἐξ ἄλλου προχωρῶ στὰ χρόνια κι ἔχω πιὰ δεθῆ
 πολὺ μὲ τὰ παλιά. Θαμπὰ τὰ βλέπω τὰ καινούργια.
 Ἀλήθεια, ὁ δρόμος μας μὲ κούρασε.
 Ἄ! ἐδῶ σὲ τούτη τὴ σπηλιὰ πού μᾶς χαϊδεύει
 μὲ δροσερὸ ἴσκιό λέω νὰ ξαποστάσουμε.
- Ἰωάννης : Ὅ,τι προστάξεις, μάνα τοῦ Θεοῦ.
- Παναγία : Μὴ λές γιὰ προσταγὴ μιὰ ἀπλὴ μου ἐπιθυμία.
- Ἰωάννης : Τῆς κάθε μάνας προσταγὴ ἔναι ὅ,τι θελήσει.
 Χρωστάμε τόσα στὸ ξενύχτι της καὶ στὸ συλλογισμό
 της,
 χωρὶς ἀκόμα νὰ μετρῶ τὸ πόσο κίνδυνο περνᾷ
 κάθε στιγμὴ γιὰ μᾶς.
- Παναγία : Σ' εὐχαριστῶ, Ἰωάννη, γιὰ τὸ λόγο σου:
 Μοῦ δίνει ἀνάπαυση κι ἀπαντοχί.
 Ἡ μάνα πού ἔχασε παιδί, μισὸ ἑαυτὸ κρατᾷ
 καὶ κλαίει τὸν ἄλλο της μισὸ ἑαυτό.
- Ἰωάννης : Κάθισε, μάνα. Σὲ βεβαιώνω πὼς παιδιὰ δικὰ σου
 εἶν' οἱ χιλιάδες τῶν πού θᾶρθουν χριστιανῶν.
 Τέτοια θυσία δὲν εἶναι ἀπώλεια. Κέρδισε ζωὴ
 καὶ καταπάτησε τὸ θάνατο καὶ τὸ σκοτάδι.
- Παναγία : Καλὰ τὰ λές, Ἰωάννη, μὰ τὰ λόγια
 ὅσο γλυκὰ κι ἂν εἶναι δὲ μοροῦν νὰ δώσουν
 ἀλάφρωση στὴ μάνα
 Ἐχεις μυαλό. Μετρᾷς μὲ προσοχή,
 Ἐχω καρδιά. Μετρῶ μὲ δάκρυα.
- Ἰωάννης : Καλὴ μητέρα, κάθισε ἤσυχα.
 Νά! ἐδῶ στὸ στόμιο τῆς σπηλιᾶς καὶ ξεκουράσου.

- Δέν πρέπει οἱ μνη̄μες νᾶρχονται πικρὲς
νὰ μᾶς πικραίνουν τὴν ἀνάπαυση.
- Π α ν α γ ί α : Κι ὅμως, Ἰωάννη, φτερουγᾶ ἡ καρδιά μου σὰν κοπέλας.
Νοιώθω μεγάλο κάλεσμα μὰ δὲν τὸ ξεχωρίζω.
Ἄναχωρήσεις; Συναντήσεις; Δὲ γνωρίζω.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Κοιμήσου, μάνα. Ὁ ἴδρωτας τῆς μέρας
πολὺ μᾶς στέγνωσε καὶ σῶμα καὶ ψυχή...
Θὰ πεταχτῶ δυὸ βήματα πρὸ πέρα
νὰ πάρω φρουῖτα καὶ νερό.
- Π α ν α γ ί α : Μὴν ἀλαργεύεις, γιέ μου Ἰωάννη.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Ἐδῶ στὰ πόδια αὐτοῦ τοῦ βράχου θάμαι.
(φύσημα)
- Π α ν α γ ί α : Στὸν ἐκατόφυλλο ὕπνο μου ποιά πέρασε αὔρα
καὶ μοῦ ἀνατάραξε τὰ φύλλα τῆς καρδιάς;
- Ἄ γ γ ε λ ο ς : Κοιμήσου, μάνα τοῦ Θεοῦ, κι ἐγὼ σοῦ παραστέκω.
- Π α ν α γ ί α : Ἄγγελος εἶσαι τ' οὐρανοῦ ἢ τοῦ νοῦ μιὰ φαντασία,
ποῦ ἢ ζέστη τοῦ κολοκαριοῦ ξυπνᾶ;
- Ἄ γ γ ε λ ο ς : Ἄγγελος εἶμαι τ' οὐρανοῦ καὶ μήνυμα κομίζω
χαροποιό.
- Π α ν α γ ί α : Χαροποιό;
- Ἄ γ γ ε λ ο ς : Μὰ τώρα ἀποκοιμήσου. Οἱ αὔρες τ' οὐρανοῦ
μὲ στίχο ἑλληνικὸ θὰ ξεκουράσουν
τὸ μόχθο τῆς πορείας, ὦ μάνα τοῦ Θεοῦ.

— ΧΟΡΙΚΟ —

Κυλοῦσαν χαρωπὲς οἱ μέρες τῆς μνηστείας
ἄνθος στὸν ἄσπρο τράχηλο τοῦ βίου.
Κι ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ τὸ μέγα μήνυμα
τῆς ἐνανθρώπισης κομίζει ἀπὸ τ' ἀστέρια.
Καὶ γέμισε ἡ ζωὴ μὲ μέταλλα λαμπρὰ
καὶ γέμισε ποτάμια γαλανὰ
καὶ δακτυλίδια ἀγέρα μὲς τὰ φύλλα.
«Γιέ μου, χρυσέ μου», ἀκούστηκε στὸν κόσμον
τῆς Παναγίας ὁ πρὸ πανάγιος λόγος.
Τὸν εἶπανε τ' ἀστέρια κι οἱ ἀνάσες
πρὸ χαρωπὰ κι' ἀπ' τῶν ἀγγέλων τοὺς χορούς.
ὁ λόγος τῆς μητέρας πρὸ χρυσός.

Ξυπνᾶνε τὴν ἀγάπη τὰ ξενύχτια
κι οἱ κίνδυνοι ἀνυψώνουν τὴν καρδιά.

Δίχως τὸν πόνο, δίχως τὴ φροντίδα
ἀδειάζει ὁ χῶρος τῆς ψυχῆς!
Μάνα μου, μάνα, μάνα μου...

Παναγία : Ὅχι, θὰ τὸ σταυρώσουν. Ποιὸς θὰ τὸν σταυρώσει
τὸ γυιὸ τῶν οὐρανῶν, τὸ γυιὸ μου;

Ἄγγελος : Ἡ μνήμη σὲ πληγώνει, μάνα τοῦ Θεοῦ.
Δὲν ἐπουλώθηκε ἡ πληγὴ μὲ τὴν ἰδέα
πὼς θέλησε ὁ Θεὸς νὰ γίνουν ὅ,τι ἐγίναν;

Παναγία : Δεξιὰ κι ἀριστερὰ σταυρῶσαν τοὺς ληστὲς
κι ἐγὼ στὰ πόδια του τὴν πίκρα του μαζεύω.
Μαύρισαν οἱ οὐρανοὶ καὶ σειέται ἡ γῆ,
Μὰ τὸ δικό μου τὸ σεισμὸ μέσα στὰ σπλάχνα
ποιὸς θὰ νικήσει; ποιὸς;
Ὅπου κι ἂν πάω τὸ γυιὸ μου σέρνω μέσα μου
αἷμα μου κι ἴνες μου.

Ἄγγελος : Κι ὅμως ὑπόσχεση ἔδωσε τὴν τρίτη μέρα
ν' ἀναστηθῆ λυτρῶνοντας τὸν κόσμο.
Μετὰ τὸ πένθος λάμπει ἡ ἀνάσταση,
μετὰ τὸ βράδυ ὁ ἥλιος.

Παναγία : Νεκρὸ κορμί, χωρὶς νὰ νοιώθῃ τὸν ἀγέρα,
μηδὲ τῆς μάνας τὴ στοργή,
τ' ἀλείψαν μύρα, τὸ ἐτοιμάσαν γιὰ ταφή.
Σὲ μνήμα πέτρινο ἀναπαύεται ὁ ἄνθρωπος
ὁ γυιὸς μου.

Ἄγγελος : Ὁ θάνατος δὲν ἐξαλείφει τὴ ζωή.
Δοκιμασία κι αὐτὸς γιὰ μιὰ μετάνσταση.

Παναγία : Ὁρθρὸς βαθὺς κι ὁ ἄγγελος στὴν κεφαλὴ τοῦ
μνήματος,
λαμπρὸς ὡς ἥλιος τῆς ψυχῆς,
δηλώνει τὴν ἀνάσταση στὰ μάτια ποὺ κοιτοῦσαν
μέσα στὸ βάθος τῶν αἰῶνων
καὶ τῶν ἐκπλήξεων.

Ἄγγελος : «Κηρύξτε παντοῦ τὴ θεία του ἀνάσταση»
Ἦταν ὁ λόγος ποὺ ἐξακόντισε τὸ φῶς.

Παναγία : Κι ὅμως μιὰ στάλα γυιὸς ἀξίζει
τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
Τί σχῆμα παίρνεις ἀρχαγγελικό, ἐσὺ φῶς κατάλευκο,
μὲ τὴ ρομφαία καὶ τὸ χρυσὸ τὸν κύκλο;

Ἄγγελος : Τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ξεμυτίζει
πέρα στὸ γήινο σου ὀρίζοντα, μητέρα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ κύκλος τῆς φθαρτῆς ζωῆς τελειώνει. Σὲ καλοῦνε
οἱ οὐρανοί.

Π α ν α γ ί α : Ἐμέ; Κοντὰ στὸ γυιό μου καὶ Θεό μου;
Ἄ γ γ ε λ ο ς : Ἐτοίμασε τὸ σῶμα σου, γιατί ἡ ψυχὴ σου
δὲν ἔχει ἀνάγκη ἐτοιμασίας.
Τῆς μάνας ἡ ψυχὴ τὴν πᾶσαν ὥρα δοκιμάζεται
καὶ δίκαια τοὺς οὐρανοὺς κερδίζει.

— ΧΟΡΙΚΟ —

Τὸ τέλος εἶναι καὶ μιὰ ἀρχή.
Ὡραίες οἱ ἀρχές οἱ βροφικὲς
πὺν σιγοπαίζουνε τὰ βλέφαρα
σὰν τὰ ματάκια τοῦ ὄρθρου.

Τὰ χρόνια φτάνουνε τοῦ ἐφήθου
μὲ ροδοπέταλα.
Μὲς τὴν ὀμίχλη παίζουν
καὶ στὸ ξανθὸ της χνοῦδι.

Κι ἡ νιότη ἀπλώνει τὰ φτερά,
πατᾶ στὴ μεταξένια σκάλα
καὶ τὸ κεφάλι χάνει
στὸν ἥλιο τ' οὐρανοῦ.

Π α ν α γ ί α : Ἐμὲ μικρὴ μὲ κλείσανε στὸ ναὸ
τὸν Κύριο νὰ ὑπηρετῶ.
Κι ἐμὲ μικρὴ μ' ἀρραβωνιάσανε.
Μικρὴ στοὺς Εὐαγγελισμοὺς,
μικρὴ στὶς ἀγωνίες τῆς μάνας.
Κι' ὅταν ὠρίμασα πικρὸ ποτῆρι
μοῦ ἐτοίμασε ὁ λαός.
Κι' ἤπια τὸν τρόμο, τὴ χολή
καὶ τὸν κατατρεγμό.
Κι' ἤπια τὸ μέγα πένθος.

Ἰ ω ά ν ν η ς : Μάνα, μιλᾶς στὸν ὕπνο σου καὶ γέμισε
ρουτίδες ἢ φωνὴ κι ἡ ὄψη σου.
Τί μνημὲς βασανίζουν τὴν ψυχὴ σου;
Ποιὲς ἔγνωιες σοῦ δαγκώνουν τὴν καρδιά;

Π α ν α γ ί α : Ποιὸς μὲ ξυπνᾷ; Ἐσὺ Ἰωάννη, δευτερὸ μου γυιέ,
ἀφοῦ ἀδελφὸ σὲ κάλεσε ὁ Θεὸς καὶ γυιὸς μου

καὶ μάνα σου μὲ ὀνόμασε.
Πιὸ δυνατοὶ οἱ δεσμοὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς,
πιὸ δυνατοὶ πολλὰς φορὲς κι ἀπ' τὴ συγγένεια τῶν
αἰμάτων
καὶ τῶν σπιτιῶν.

Ἰωάννης : Τὴν ταραχὴ στὸ πρόσωπό σου βλέπω, μάνα τοῦ Θεοῦ
καὶ δευτέρῃ μου μάνα.
Στὸν ὕπνο σου μοῦ φάνηκε πὼς σφάδαζες μέσα σὲ
δίχτυα.

Ἰωάννης : Ἡ ἀνάσα σου συχνὰ κοβόταν ἀπὸ κόμπους.
Δυὸ δάκρυα κοίταξα νὰ τρέχουνε στὰ μάγουλά σου
κι ἡ ξέστη νὰ σοῦ τὰ στεγνώνη.
Παναγία : Ἐπανοτὲς εἰκόνες μ' ἀνιστόρησαν τὸ βίο,
γιατὶ ὁ ἀρχάγγελος μὲ κάλεσε ν' ἀνέβω πιά στὸν
οὐρανό.

Ἰωάννης : Τί μήνυμα εἶναι τοῦτο, μάνα;
Παναγία : Τὸ κάθε μήνυμα ἀπ' τὸ γιό μου εἶναι χαρμόσυνο.
Γι' αὐτό, Ἰωάννη, μὴν ἀνησυχεῖς.
Ἰωάννης : Μοῦ σφίγγει μιὰ γροθιά τὸ στῆθος, μάνα.
Παναγία : Γιατὶ βαθειά σου ὁ ἄνθρωπος τὴν παρουσία του
μαρτυρεῖ.

Ἰωάννης : Κι ὁ λόγος σου ἄλλο πλέξιμο τῆς φράσης παίρνει
σὰ νὰ μιᾶ βαθειά σου μόνο πνεῦμα
ξεσκλαβωμένο ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα στοιχεῖα.
Παναγία : Πρὶν παραδώσης τὴν ψυχὴ γιὰ τὸ ταξίδι
τῶν οὐρανῶν,
ἀρχίζει ἡ ἀπελευθέρωση.

Ἰωάννης : Πολὺ μὲ ἀνησυχεῖ τὸ μήνυμα!
'Αφοῦ μιᾶς γιὰ τὰ ταξίδια τὰ μεγάλα
στοὺς οὐρανούς.

Παναγία : Μὲ κάλεσε ὁ Θεὸς κι ὁ γιός μου.
Κοντεύει πιά τὸ γήινο τέλος μου.
Πρέπει, λοιπὸν τὰ πάντα νὰ ἐτομάσω!
'Ο θάνατος δὲν εἶν' ἀπλὸ συμβάν.

Ἰωάννης : Φοβᾶμαι πιά τοὺς ἀποχαιρετισμούς,
θὰ πῆς μὲ γονατᾶ ἢ συνήθεια.
Δὲ ντρέπομαι νὰ ἐκφράσω τούτῃ τὴν ἀδυναμία μου.
Συνήθισα πολὺ τὴ μητρικὴ σου σκιά.
'Υπῆρξες μιὰ μεγάλῃ μου φροντίδα,
μεγάλο χρέος μου.

- Καὶ νοιώθω πὼς θ' ἀδειάσω ἀπὸ νοήματα
 μὲ τὶς ἀναχωρήσεις σου.
- Π α ν α γ ί α : Γυιέ μου Ἰωάννη!
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Ὁχι, μητέρα, σὲ διακόπτω νὰ μὲ συγχωρῆς,
 ἀλλὰ φοβᾶμαι καθεμιὰ ἀδειωσύνη.
 Θὰ πῆς μὲ πλημμυρίζει Ἐκεῖνος.
 Ἐκεῖνος πὰ ἄπλωσε στὸ σύμπαν.
 Καὶ στὸ μικρὸ μου κόσμο ἐσὺ κρατοῦσες
 ἰσορροπία καὶ σύνδεση μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.
 Πολὺ μᾶς πλάτυνε τὸ λογισμὸ τὸ δίδαγμα καὶ τὸ
 παράδειγμα
 τοῦ γυιοῦ σου καὶ Θεοῦ μας,
 πολὺ μᾶς πλάτυνε τὸ κτύπο τῆς καρδιάς,
 πού χάνουμε στιγμὲς - στιγμὲς τ' ἀνθρώπινὸ μας
 μέτρο.
- Ἡ παρουσία σου θύμιζε τὴ γῆ
 στήν πιὸ καλὴ τῆς ἔκφραση.
- Π α ν α γ ί α : Κατάκαρδα τὴν εἶδηση τὴ δέχτηκες.
 Μὲ ἀνησυχεῖ ἡ εὐαισθησία σου, Ἰωάννη.
 Ὡστόσο θὰ τελειώση τὸ ταξίδι μας.
 Μὲ συγχωρεῖς πού βάρος σοῦ προσθέτω στὶς φρον-
 τίδες σου.
- Γιὰ τῆς ψυχῆς τὰ κέρδη δαπανᾶσαι.
 Τὸ ξέρω. Θάχης τὴν ἀντάμειψη στοὺς οὐρανοὺς.
- Ἰ ω ά ν ν η ς : Πρώτη ἀμοιβὴ στὸν κάθε ἐργάτη τοῦ ὅποιου μόχθου
 βρῖσκεται ἐδῶ, μητέρα τοῦ Θεοῦ.
 Δὲν εἶναι πληρωμὴ πιὸ δίκαιη κι ἀνταμειπτικὴ
 ἀπ' τὴ χαρὰ πὼς ἔκαμες τὸ χρέος σου.
 Ἐξ ἄλλου νοιώθω μέσα μου πὼς προσεγγίζει
 μεγάλο γεγονός γιὰ τὴ ζωὴ μου.
 Βλέπω στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ μου ἐδῶ στὰ στήθη μου
 μιὰ λάμψη νὰ σφαδάζη.
 Μοῦ ἀποκαλύπτει αὐτὴ πὼς σύντομα θ' ἀνοίξουνε
 τὰ μυστικὰ βιβλία τοῦ πνεύματος
 νὰ δῆ ἡ ψυχὴ μου πέρα ἀπὸ τὰ γήινα καὶ φθαρτά,
 πέρα στοὺς μυστικούς κρουνοὺς τῆς γνώσης
 καὶ προπαντὸς τῶν διαλογισμῶν.
- Π α ν α γ ί α : Μὲ τὴ σειρά μου τώρα νοιώθω ἀνησυχία.
 Δὲ νοιώθω τὴ μιλιὰ σου.
 Ἐμαθα βέβαια νὰ πιστεύω κάθε πράξη σου,

νὰ χαίρομαι τὸ λόγο σου, τὸν ἴσκιό σου,
τὸ βᾶδισμά σου, ἀκόμα τὴν ἀνάσα σου ὡς κοιμᾶσαι.
Εἶσαι μιὰ ὑγεία τετράγωνη καὶ μιὰ καρδιὰ μεγάλη
κι' ὁ νοῦς σου περπατεῖ μὲ μέτρο.
'Αλλὰ σὰ μάνα ἀνησυχῶ, γιατί ξεφεύγεις ἀπ' τὴ γῆ.
Στὸ πρόσωπό σου ἀναθυμᾶμαι τὸν Ἰησοῦ τὸ γιό μου.
Μὴ φεύγεις ἀπ' τὰ χέρια μου
κι ἀπὸ τὴ συλλογὴ μου.

Ἰωάννης : Ἐθάρρῳ, μητέρα, πρέπει νὰ κινήσουμε·
ὁ ἥλιος πιά γέρνει πρὸς τὴ δύση.
Πρέπει προτοῦ ν' ἀνάψουν τὰ λυχνάρια
νὰ μποῦμε στὸ χωριό.

Παναγία : Εἶμαι ἔτοιμη, Ἰωάννη,
τ' ὄνειρο, Ἰωάννη τ' ὄνειρο...
Τὸ μήνυμα τὸ μέγα μήνυμα,
περιδιαβάζει μέσα στὴν ψυχὴ μου.

Ἰωάννης : Εἶναι ἔτοιμα τὰ ζωντανὰ
στὸν ἴσκιό τῆς συκιάς πὸ πέρα.

Παναγία : Πᾶμε
(φεύγουν ἐνῶ ἀκούεται τὸ χορικό)

— ΧΟΡΙΚΟ —

“Ὅταν διπλώσουν τὴν καρδιά τους οἱ ἴσκιοι
κι' οἱ μαργαρίτες βλεφαρίζουνε στὸν οὐρανό,
ἡ ἀνάπαυση ἀποθέτει μαύρη σκόνη
στὴ σκέψη μας καὶ μαλακώνουνε τὰ ὀσᾶ μας.

Δεῖπνο χρυσὸν ἀνάβει τὸ λυχνάρι
κι ἡ στάμνα τοῦ νεροῦ ἐπισκέπτεται
κι ὁ ὕπνος μὲς τὰ βλέφαρα παιζογελαῖ.
Εἰρήνη, εἰρήνη πιά παντοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΙΚΟΝΑ

(Σ' ἐβραϊκὸ σπίτι)

Παναγία : Τὸ καλοκαίρι προχωρεῖ, καλὲς γειτόνισσες.
Τὰ πάντα προχωροῦν ἐξὸν ἀπ' τὸ δικό μου λογισμό.
Τοῦτος καρφώθηκε ἐκεῖ πέρα στὴν πατρίδα,
ἐκεῖ πού βασιλεύει ἀκόμα ὁ ἴσκιος τοῦ παιδιοῦ μου.

- Α' Γειτόνισσα : Δέν εἶναι ξενητεῖα στόν τόπο αὐτό, μητέρα τοῦ Ἰησοῦ.
 Τόσοι πολλοὶ παριῶτες μας τὸ βίο κερδίζουν
 στήν Ἐφεσο, πού δέν ὑπάρχει μιὰ γωνιά χωρὶς
 δικό μας.
 Ἐξ ἄλλου ἔναι μιὰ δεύτερη πατρίδα ἐκεῖ πού ζήση
 φτιάχνεις,
 συμφέροντα καὶ πελατεία καὶ γνωριμίες.
- Β' Γειτόνισσα : Θὰ προτιμοῦσα ἐγὼ τὴ Ναζαρέτ. Ἐκεῖ τὸ φῶς
 πρωτόειδα
 καὶ πέρασα τὰ χρόνια τῆς κοπέλας.
 Ἐδῶ κι ἂν ζῶ μ' Ἑβραίας καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς μου
 νοιώθω πιὸ πέρα τοὺς ἀλλόφυλους τοὺς Ἕλληνας
 στὰ πάντα συναγωνιστές.
- Γ' Γειτόνισσα : Ἐγὼ γεννήθηκα στήν Ἐφεσο. Μονάχα λίγα
 γιὰ τῶν προγόνων μας τὴ γῆ γνωρίζω.
 Στιγμές - στιγμές ξυπνᾷ στὰ στήθη μου μιὰ πεθυμιὰ
 κάτι σὰν ὄνειρο νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ μέρη τῶν πατέ-
 ρων μας
 νὰ προσκυνήσω τὰ πού πάτησε
 κι ἄγιασε χώματα ὁ Ἰησοῦς.
- Παναγία : Ἡ πατρικὴ μας γῆ τραβάει καὶ σῶμα καὶ ψυχὴ.
 Ἐκείνη ἢ γῆ μᾶς ἔθρεψε τὸ σῶμα καὶ τὸ λογισμό.
 Τ' ἄλλα ὅλα δεύτερη φροντίδα.
- Α' Γειτόνισσα : Κι ὁ Ἰωάννης φαίνεται νὰ νοσταλγῇ τὸν τόπο μας.
 Τὸ βλέμμα του εἶν' ἀνήσυχο καὶ μοιάζει νὰ κοιτάζει
 πέρα
 πιὸ πέρα ἀπὸ τὰ σύννεφα. Θαρρεῖς πὼς βρῖσκεται σὲ
 πλοῖο
 καὶ μπήγει τὴ ματιὰ μὲς τὴν ὀμίχλη γιὰ νὰ ξεχωρίση
 μήπως τὰ βράχια τῆς πατρίδας ξεπροβάλλουν στόν
 ὄριζοντα.
- Β' Γειτόνισσα : Ἐγὼ θαρρῶ πὼς κάποια ὄραματα καὶ μὲς τὸ φῶς
 τῆς μέρας βλέπει.
 Νομίζεις πὼς μπροστὰ στὰ μάτια του ἀνοιξε βιβλίο
 κι ἐκεῖ διαβάζει θαυμαστὰ κι ἀνείπωτα, γι' αὐτὸ
 τὸ φῶς τῆς ἔκπληξης τὸν πλημμυρίζει.
- Παναγία : Μηνύματα γιὰ μένα σκοτεινὰ μὰ τὰ ἐξηγῶ
 μὲ τῆς καρδιάς τὴν ὄραση.
 Κάτι πρωτάκουστο θὰ γραφή ἀποκαλύπτοντας τὰ
 μυστικά

τοῦ λογιμοῦ καὶ τ' οὐρανοῦ.

Γιὰ τὴ δική μας σκέψη αὐτὰ 'ναὶ δύσκολα.

Μὰ μὲς στὴ σκέψη τοῦ ἄντρα ὑπάρχει ἡ δύναμη γιὰ
ἐξήγησι.

Γ' Γειτόνισσα : Τὰ ὑφάδια προτιμῶ καὶ τὸ νοικοκυριό,
τὸν κῆπο μὲ τὰ λούλουδά του
καὶ τὴν ψιλοκουθέντα μὲ τὴ γειτονιά.
Καὶ τώρα πᾶμε καὶ κοντεύει μεσημέρι.

“Ὡρα τὴν ὥρα θᾶρθουνε οἱ ἄντράδες μας...

“Ὀ λ ε ς : Νὰ πᾶμε.

Π α ν α γ ί α : Νὰ πᾶτε στὸ καλὸ καὶ στὴν εὐχή μου.

“Ἄς ἔχετε παντοτεινὰ τοῦτες τίς ἔγνοιες. τῆς νοικο-
κυρᾶς.

“Ἴσκιος ἄς μὴ μαυρίση τὴ ζωὴ σας,
ἴσκιος καὶ χαμός. (φεύγουν)

Ἴ ω ά ν ν η ς : Χαίρομαι πῶχεις συντροφιά, μητέρα.
Τίς εἶδα τίς καλὲς γειτόνισσες μὲ πρόσχαρη ὄψη
νὰ κατεβαίνουν τὰ σκαλιά.

Εἶναι χαρὰ μεγάλη ἢ συντροφιά μὲ τὴν καλὴ καρδιά.

Π α ν α γ ί α : Καὶ λὲς ἀξίζει νὰ τὴ ζῆς ἐτούτη τὴ ζωὴ,
νᾶσαι ἄνθρωπος.

Ἴ ω ά ν ν η ς : “Ὡρα καλή, μητέρα.

Π α ν α γ ί α : Καλῶς τονε τὸ δεύτερο μου γιου.

Μ' εὐχαριστεὶ πού γύρισες καὶ βλέπω
στὸ πρόσωπό σου μιὰ γαλήνη ν' ἀντιφέγγη.

Ἴ ω ά ν ν η ς : Νοιώθω μιὰ νύστα γιὰ ἕπνο εἰρηνικό,
ἀναπνευμένος ψυχικά,
χωρὶς ὀράματα, χωρὶς συλλογισμούς,
ἀνάλαφρος μὲς τὸ βαρὺ κορμί
καὶ τὴ βαρειά ἀπ' τίς ζέστες ὥρα.

Π α ν α γ ί α : Στὸ λιανικό, παιδί μου, νὰ σοῦ στρώσω
ν' ἀναπνεύθῃς.

Ἐκεῖ φυσᾷ ἀπ' τὸ περιβόλι δροσερὴ αὔρα.

Ἴ ω ά ν ν η ς : Θὰ τὰ βολέψω μόνος μου, μητέρα. Εὐχαριστῶ.
(φεύγει)

(φύσημα ἀγέρα)

Π α ν α γ ί α : Γνώριμη μου αὔρα ἀναταράζει τῆς καρδιάς τὰ φύλλα.

“Α γ γ ε λ ο ς : Μὴ σκιάζεσαι, Μαρία, μητέρα τοῦ Θεοῦ.

Χαῖρε ἢ ξεχωριστή.

“Ὁ χρόνος κύλησε καὶ σὲ καλοῦνε οἱ οὐρανοί.

Μόλις ανάψουν τὰ λυχνάρια ὁ ἀρχάγγελος θάρσῃ
νὰ συνοδεύσῃ τὴν ψυχὴ σου.

Στὸ πῶς ἀψηλὸ σημεῖο τῶν οὐρανῶν θὰ καρτερῇ
μ' ὀλάνοιχτη παλάμη ὁ γυῖός σου καὶ Θεός μας.

Π α ν α γ ί α : Θὰ ἐτοιμαστῶ κατὰ πὸν πρέπει σὲ γυναῖκα
ν' ἀναπαυθῶ μὲς τὸν αἰῶνιο ὕπνο.
Θὰ καθαρίσω γύρω αὐτὸ τὸ χῶρο.
Θὰ στρώσω τὸ κρεβάτι
καὶ θὰ προσμένω.

Ἄ γ γ ε λ ο ς : Θὰ παραστέκουν οἱ ἄγγελοι στὴ κάθε ἐτοιμασίᾳ σου,
τὸ χῶρο πλημμυρίζοντας μὲ φῶς ὑπέργειο
καὶ μ' ἄρωμα τῶν οὐρανῶν
καὶ μὲ ἤχους τῶν ἀστέρων.

Π α ν α γ ί α : Εὐχαριστῶ τὸν Κύριο καὶ Θεό μου πὸν μ' ἀξίωσε
νὰ ἐτοιμαστῶ πρεπούμενα μηνῶντας μου
τὴν ποθητὴ γιὰ μὲ ἀναχώρησι.
Ἄς λησμονήσω κάθε λυπηρὸ κι' ἄς ἐπιβλέψω
τὸ κάθε τι τριγύρω τοῦ νοικοκυριοῦ.
Ἔχω ἀπ' ὄρας τὰ βασιλικά ποτίσει
στὸ φτωχικὸ τραπέζι ἐτοίμασα
γεῦμα λιτό,
γέμισα τὸ σταμνὶ μὲ δροσερὸ νερό,
εἶναι κλειστὰ τριγύρω τὰ παραθύρα,
τὸ κάθε τι στὸν τόπο του.
Στὸν Κύριό μου τὴν πᾶσαν ὄρα μου μιῶ
μὲ προσευχὴ ἢ διαλογισμὸ.

Ἄ γ γ ε λ ο ς : Καλότυχος αὐτὸς πὸν εἶν' ἕτοιμος
τὴν πᾶσαν ὄρα γι' ἀναχώρησι.

— ΧΟΡΙΚΟ —

Ἄ χωρισμὸς ἀπὸ τὸ γήϊνο σχῆμα
εἶναι μιὰ πράξι ἐπώδυνη.

Μετρᾷς τὴν περασμένη σου πορεία,
τὴν ξαναζεῖς.

καὶ τοῦτο κι ὅλας πλάθει στὴν ψυχὴ σου
πένθος βαρὺ.

Ἡ τάξι κι ὁ καλλωπισμὸς
πρῶτη χαρὰ 'ναι τῆς γυναίκας·
κι ὁ ἔπαινος γι' αὐτὰ τὴν πλημμυρίζει

σάν ἔκσταση τοῦ κάλλους.

Καὶ τῇ συνήθεια χαίρεσαι
ποῦ δυναμώνει τὴν ὑγεία
καὶ συντηρεῖ τὴν ὁμορφιά
μ' ἀθώοιτους χυμούς καὶ φυσικὰ στοιχεῖα
κι' ἀχτίδες ἡλιακῆς.

Ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τὸ γήινο σχῆμα
εἶναι μιὰ πράξι ἐπάδουνη.

Π α ν α γ ί α : Εἴμ' ἔτοιμη γιὰ τὸ μεγάλο μου ταξίδι.
Ἄς ἔρθει ὁ Ἰωάννης νὰ μοῦ κλείσῃ ὡς γυιὸς μο-
ναδικὸς

τὰ δύο μου μάτια.
Κι ἄς ἔρθουν οἱ καλὲς γειτόνισσες
νὰ μοῦ παρασταθοῦν στὸ ψυχομαχητό.
Τὰ φιλικὰ σου μάτια ὀλόγουρά σου
σὰ νὰ κρατοῦν τὸ χέρι σου τὰ πατρικὰ σου χέρια
καὶ νὰ σὲ προστατεύουν.

(Κτυπήματα στὴν πόρτα)

Φτάσανε κι ὄλας.

Ἰ ω ά ν ν η ς : Μὲ τόση βία τὴν πόρτα ποῖὸς κτυπᾷ;
Π α ν α γ ί α : Ἄνοιξε Ἰωάννη, στίς γειτόνισσες.
Ἰ ω ά ν ν η ς : Γειτόνισσες;
Π α ν α γ ί α : Τὸ μήνυμα δεχτήκανε ἀπ' τὴν ταραχὴ τοῦ στήθους των.
Ἰ ω ά ν ν η ς : Μυρρίζει ὁ χῶρος κάτι ἀλλόκοτο καὶ δυσεξήγητο.
Λάμψη ἀπ' τὸ πρόσωπό σου ἀντιφεγγίζει σάν τὸν ἥλιο
μὲς τὸν καθρέφτη λίμνης.

Εἶν' ἓνας κύκλος χρυσαφὶς ὀλόγουρα στὴν κεφαλὴ σου,
τριαντάφυλλο; στεφάνι πράσινο ἢ κορώνα;
Μητέρα, σὰ νὰ φεύγῃ πιά τὸ σχῆμα σου,
σὰ νὰ διαλύσαι, ὅπως ἡ ὀμίχλη ἢ πρωϊνὴ
ὅταν ἀπλώσῃ ὁ ἥλιος τίς παλάμες του κι ἀνοίγει
μέσα στὰ φύλλα δρόμο νὰ διαβοῦν οἱ ἀχτίδες του,

(κτυπήματα στὴν πόρτα)

Οἱ κτύποι μοῦ ξυπνᾶνε τὴν ἀκοὴ μὰ βλέπω
κι ἀκούω κι ἀγγίζω κάτι ποῦ δὲν εἶναι
συνηθισμένο μὲς τ' ἀνθρώπινα.

Π α ν α γ ί α : Ἄνοιξε στίς γειτόνισσες. Ὁ χῶρος γέμισε οὐρανό.

Ἄναχωρῶ, Ἰωάννη, γιὰ τ' ἀντίπερα.

Σὲ χαιρετᾷ ἡ ματιά μου. Μόλις ξεχωρίζω τὴ μορφὴ
σου,

ἔτσι σὰ νᾶσαι ἀστέρι πέρα στὸν ὀρίζοντα
ποὺ θαμποφέγγει μέσα σὲ ἄλλο φῶς.

(κτυπήματα στὴν πόρτα)

Γειτόνισσες : (ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Ἄνοιξετε, καλέ.

Παναγία : Ἄνοιξε στὶς γειτόνισσες καὶ μὴ χρονοτριβῆς.

Οἱ τελευταῖες στιγμὲς πετᾶνε γρήγορες καὶ πρέπει
μιὰ ἀνάμνηση ἀγαθὴ νὰ συγκρατήσουμε.

(ἀνοίγει ὁ Ἰωάννης)

Γειτόνισσες : Καλὴ γειτόνισα, μητέρα τοῦ Ἰησοῦ!

Α' Γειτόνισσα : Μᾶς κάλεσες νὰρθοῦμε γρήγορα γιὰτὶ
θ' ἀναχωρήσης πὰ ἀπ' τὴ γῆ.

Β' Γειτόνισσα : Κι ἐμένα νέος ξανθὸς τὴν πόρτα κτύπησε
κι ὅμοια παραγγελία μοῦ ἀφήνει.

Γ' Γειτόνισσα : Κι ἐμένα μιὰ φωνὴ ἀπ' τὸν τοῖχο πέρα
μὲ κάλεσε νὰρθῶ νὰ σοῦ παρασταθῶ
στὴν ὕστατή σου ἐτοιμασία.

Παναγία : Μερίμνησε γιὰ μένα ὁ ἄγγελος.

Εὐχαριστῶ τὸν οὐρανὸ γιὰ κάθε συνδρομὴ του.

Ἰωάννης : Ποῦ πᾶς, μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ δευτέρη μητέρα
ὄλων ἐδῶ στὴ γῆ;

Παναγία : Στὸ στρώμα θὰ πλαγιάσω καρτερῶντας τὸν ἀρχάγγελο.

Ἰωάννης : Γειτόνισες, βοηθήστε τὴν νάνεβη στὸ κρεβάτι.

Παναγία : Εὐχαριστῶ γιὰ καθετί. Παρακαλῶ, καθῆστε γύρω
χωρὶς νὰ κλαῖτε. Ὁ θρῆνος μᾶς θυμίζει ἐγκόσμια πάθη.
Θέλω ν' ἀναχωρήσω μ' ἀλαφροὺς συλλογισμοὺς,
ἔτσι σὰν τότε ποὺ οἱ γονιοὶ μου μὲ ὀδηγοῦσαν στὸ ναὸ
κι ἔβλεπα ἐμπρὸς μου τάγματα πνευμάτων φωτεινῶν
κι ἀπάνω μου τὸ περιστέρι νὰ μὲ σκέπη,
κι ὀλόγυρα κυλούσανε αἶθρες φωτεινὲς καὶ κύματα
γαλάζια.

Ἔλα, Ἰωάννη, δίπλα. Κάθησε ἐδῶ νὰ μοῦ κρατᾷς τὸ
χέρι.

Κι ἱστόρησέ μου πῶς δεχτήκανε τὸ γιό μου στὰ
Ἱεροσόλυμα.

Ὁραῖο νὰ ξεψυχᾷς γεμάτος μ' ἀναμνήσεις ἀγαθές.

Ἰωάννης : Ὅταν πλησιάσαμε στὴ Βηθανία κοντὰ
στὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, μᾶς πρόσταξεν ὁ γιός σου

νά πᾶμε στήν ἀντικρυνή πολίχνη καί θά βροῦμε ἕνα
πουλάρι

πού ἀπάνω του δέν κáθησε κανένας.

«Ξεδέστε το καί φέрте τό κι ἄν κάποιος σᾶς ρωτήσῃ
γιατί ξεδένετε τό ζῶο, ἀπαντῆστε του πὼς τό χρειά-
ζεται ὁ Κύριος».

Δυὸ μαθητὲς ὁδεύσαν στήν πολίχνη ἀντίκρου,
βρήκανε τὸ πουλάρι, τὸ ξεδέσανε καί μᾶς τὸ φέραν.
Τότες οἱ μαθητὲς στή ράχη ἀπλώσανε τοῦ πουλαριοῦ
τὰ ροῦχα τους

κι ὁ Κύριος κáθησε.

Κι ὡς ζύγωσε στήν πόλη ὁ Κύριος, ἔμεῖς οἱ συνοδοὶ
καί μαθητὲς του

κι ὁ κόσμος γύρω ψάλλαμε :

«Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Καί τότε οἱ Φαρισαῖοι ζητήσανε νά σταματήσουν τοῦ-
τοι οἱ ὕμνοι.

Κι' ὁ γυιὸς σου τοὺς ἀπάντησε πὼς τοῦτοι κι ἄν σιω-
πήσουν,
τὸν ὕμνο οἱ πέτρες θά φωνάξουν.

Π α ν α γ ί α : Χαιρόμουν τὴν πομπή μὰ φόβος μοῦτρωγε τὰ σωθικά.
Τὸ πλῆθος σήμερα ἀνυψώνει κι αἴριο τὸ γκρεμνίζει
τ' ὄ,τι ἀνύψωσε.

Γι' αὐτὸ σὲ κάθε μου χαρὰ κρατοῦσα μιὰ ἐπιφύλαξη
καί πάντοτε ἔβλεπα ὑποπτο ἴσκιο.

(θόρυβος. Ὑστερα ἀπαλὸ φύσημα)

Ἰ ω ά ν ν η ς : Νεφέλες ἀναρπάζουνε τὸ σῶμα μας. Ποῦ πᾶμε;

Ἄ γ γ ε λ ο ς : Στὸ σπῆτι πέρα στή Γεθσημανή.

Ἐκεῖ οἱ νεφέλες θά κομίσουν ἀπ' τὰ πέρατα τῆς γῆς
τοὺς ἀποστόλους νά παρασταθοῦν στήν κοίμηση.

Σὲ τρεῖς ἡμέρες τὸ κορμὶ θ' ἀνυψωθῆ μὲ τὴν ψυχὴ
μὲς τὰ φτερά τοῦ ἀγέρα.

Τότε, ἐπιστρέφεις, ὦ Ἰωάννη, ἐδῶ καί μὲ καράβι
κινᾶς γιὰ τὸ νησί τὴν Πάτμο. Ἐκεῖ θ' ἀποκαλύψῃ
ὁ Κύριος

τις μυστικὲς πηγὲς τῶν μυστικῶν αἰσθήσεων.

Α' Γειτόνισσα : Ἐξαφανίστηκαν τὰ σώματα, Χριστέ μου.

Β' Γειτόνισσα : Θαῦμα στὸ θαῦμα ἀπάνω.

Γ' Γειτόνισσα : Νά μαρτυρήσουμε τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Α' Γειτόνισσα : Τὸ αἷμα μου ἀλαφραίνει.

Β' Γειτόνισσα : Νοιώθω τὸ σύννεφο.

Γ' Γειτόνισσα : Μὲ σπρώχνει μιὰ πνοή.

Ἄγγελος : Θὰ συνοδεύσετε τὴν Παναγία στὸ σπίτι της.

Ἐκεῖ θὰ ὑποδεχθῆτε τὶς νεφέλες, ποὺ κοιμίζουνε τοὺς
ἀποστόλους.

Μετὰ τὴν κοίμηση τὸ σῶμα θὰ ἐτοιμάσετε.

Μὲ λαμπαδηφορία οἱ μαθητὲς κι ἀπόστολοι θὰ θάψουν
σὲ πέτρινο μνημόρι τ' ἅγιο της τὸ σῶμα.

Παναγία : Εἰρήνη σ' ὅλους

Εἰρήνη στὸν κόσμο

Παντοῦ καὶ πάντοτε.

— ΧΟΡΙΚΟ —

Ἐλπίζουμε στὸ πνεῦμα ποὺ ἀνυψώνει

σὲ αὔρα τὸ σῶμα ἑαρινή.

Ἡ σάρκα καὶ τὰ ὀστά δὲν καταργοῦν

τὸν ἥλιο τῆς καρδιάς.

Ἡ πίστη τὴν ἀπόσταση νικᾷ,

τὸ χρόνο σταματᾷ,

παίρνει τὸ βᾶρος κι αἴσθησι καπνοῦ

καὶ πάει στὸν οὐρανό.

Ἄδεδύουν οἱ νεφέλες,

φέρνουν τὸ πνεῦμα ἀντὶ βροχή,

μηνοῦν ἀποχαιρετισμοὺς

κι ὑπόσχονται μαζί.

Ὅλοι : Κυρία τῶν οὐρανῶν

πρέσβευε, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

ΚΤΗΡΟΣ ΧΡΗΣΑΝΘΗΣ